

Stenlændernes Spejdermuseum

2024

Stenlændernes Spejdermuseum

Kære alle

I forbindelse med at vi skiftede udstilling til Stenlændernes Julemarked prøvede vi noget nyt. Nemlig at lave en udstilling om ”Den gode gerning”. Og hvordan kan man lave en udstilling om et begreb?

Vi lagde hovederne i blød og kom op med en udstilling, der udfordrer både den intensive besøgende og spejdergrupper. Udover eksempler på gode gerninger gennem historien, bliver der også rejst en række dilemmaer relaterende til ”Duty to tohers”, for hvornår er en gerning egentlig god, og hvorfor skal spejdere være gode?

Vi er blevet meget positivt overraskede over at selv små spejdere kan sondre mellem pligter og gode gerninger. Fx er det ikke en god gerning at rydde op på sit eget værelse, men det kan det være, hvis det er på lillebrors værelse...

Det giver mod på at også i fremtiden at prøve at udstille nogle af de mere diffuse begreber, som også er en del af spejderhistorien.

Vi har i 2024 fortsat vores forsøg med faste besøgsdage, og det har været fint, omend vi i skrivende stund ikke helt når op på tidligere års besøgstal. Til gengæld er vi blevet forespurgt mht besøg af alle Vestskov Divisions mikro- og minispejdere i 2025. I alt 180 personer fordelt over 5 timer. Den tygger vi lige lidt på...

Vi er også bag kulisserne fortsat vores arbejde med registrering og katalogisering mv. Samtidig er det væltet ind med nye effekter, som vi prøver at følge med i. Det er svært at nå det hele.

Derfor også et forslag fra min side om at vi får brugt SAFOS endnu mere til fordeling af arbejdsopgaver, så vi i det mindste sparer dobbeltarbejde på museerne.

Et af de projekter som I gennem tiden har hørt mest om, er Nils projekt med registrering af troppe, divisioner osv. Det er jo en fortsat og aldrig tilendebragt arbejdsopgave.

På det seneste har den dog kastet nogle sjove sidegevinster af sig, nemlig i form af forespørgsler fra DDS Korpskontor. De har fået henvendelser fra grupper og divisioner vedr. navneskifte, som pludselig giver udfordringer når der skal tinglyses ejerskifte på grunde osv. Her har databasen i et vist omfang kunne hjælpe med dateringer for navneskiftet, og så har den skriftlige dokumentation lettere kunne findes.

Det har så betydet, at vi omvendt har henvendt os til korpset om at få databasen ud til spejderfolket via DDS.dk. Hvad det ender med er i skrivende stund uvist, men vi krydser fingre for, at det denne gang skal lykkes.

Af samme grund er den ene af dette års spejderhistoriske artikel også lidt ”statistik” trukket ud af databasen for at se om der har været trends gennem tiden fsva navngivning af grupper.

Jeg fortsætter også mine små projekter og havde håbet, at få styr på distinktioner til dette årsmøde, men som sædvanlig har det vist sig at opgaven er større end lige regnet med, så det må blive til næste år. Til gengæld håber jeg så også på en lidt større opbakning fra de øvrige DDS museer, så jeg kan få mere info om især gamle dages distinktioner i form af personfotos, regler og selvfølgelig fotos af distinktioner i samlingerne.

Med håb om et godt årsmøde.

Med Spejderhilsen

Morten Frederiksen, september 2024

Da Jamboreen kom til Danmark

Forfatter: Ole Busk Poulsen, september 2024

Dette er ikke beretningen om hvordan 2 spejderdrenge i 1924 kunne "bestikke" en officiel udsending med the og kage på hotel d'Angleterre, men historien om hvordan det lykkedes Danmark, at få Jamboreen 2031 her til landet.

Hvad gør man, når WOSM uformelt spørger om Danmark ikke kunne tænke sig at byde på afholdelse af verdensjamboree i 2031?

I efteråret 2021 blev den uformelle forespørgsel officielt behandlet i DSC (Danish Scout Council). Helt formelt var det et beslutningspunkt om Danmark skulle nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle udarbejde et beslutningsoplæg om, hvorvidt Danmark officielt skulle byde på verdensjamboreen 2031.

De to overordnede reaktioner fra DSC var i rækkefølge først en benovelse over at WOSM spurgte, og derefter en vis overvældelse over, hvor stor en opgave det egentligt var. Men på DSC-mødet i oktober blev der gennemført en proces, hvor mulighederne blev diskuteret og input til oplægget givet. Det blev bl.a. diskuteret om det var muligt at få jamboreen til Danmark i 2031, når den nu skulle være i Polen i 2027, samt hvordan vi ville forholde os til, at der var andre seriøse bud, og Danmark dermed skulle gå ind i en budkamp med andre lande. Enden på diskussion blev at formandskabet fik godkendelse til at gå videre med processen og nedsætte en arbejdsgruppe.

I løbet af de kommende par måneder blev der fundet medlemmer til arbejdsgruppen, som alle havde en eller anden erfaring med verdensjamboreer, og i december 2021 kunne det første arbejdsgruppemøde afholdes.

Deltagerne meldte sig hurtigt til at arbejde videre med enkelte elementer og lave oplæg til et efterfølgende heldagsmøde i januar. I mellemtiden startede kommunikationen op, og information om arbejdet blev sendt til PFD (Pigespejdernes Fællesråd) og de andre nordiske IC'ere.

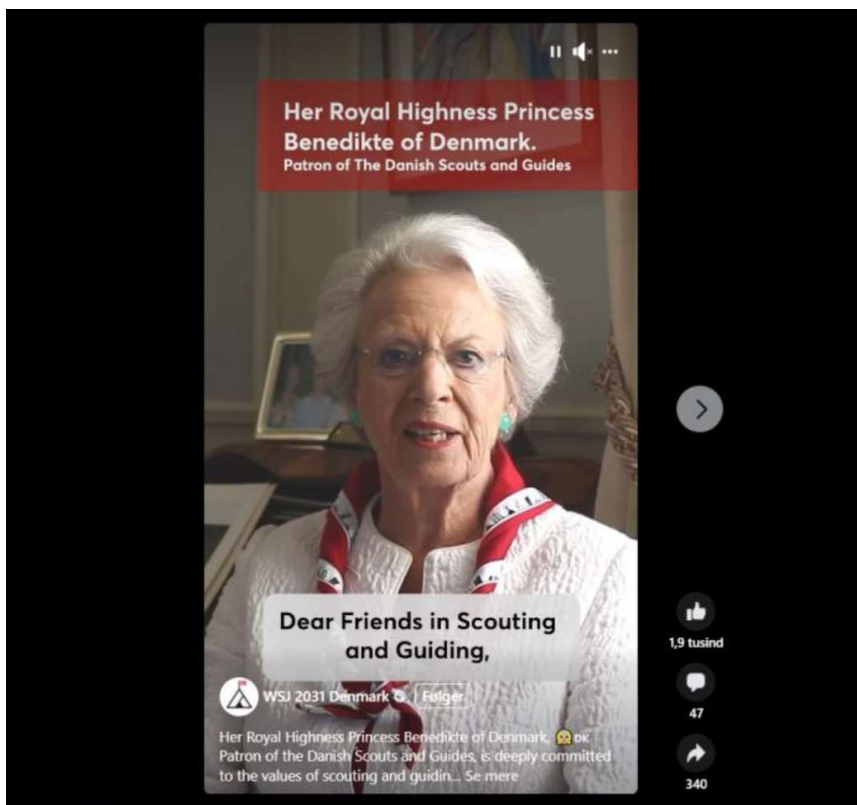
December, januar og februar 2022 gik med at lave et beslutningsoplæg. Det blev et oplæg med perspektiv og dybde der 5. marts blev præsenteret for korpsledelserne/hovedbestyrelserne for de danske spejderkorps på Spejdernes årsmøde.

Hvis deltagerne allerede på dette tidspunkt kunne sige at ideen var død og uden opbakning, skulle de sige til nu. Der var mange gode indspil og spørgsmål, måske mest til Spejderne som forening. Var Spejdernes organisation stabil nok til at kunne løfte opgaven? Var en verdensjamboree det rigtige næste flag-skib for Spejderne, når der også var andre ting man gerne ville?

Efter diskussion forlod arbejdsgrupperepræsentanterne mødet og de enkelte korpsledelser/hovedbestyrelser fik tid til at vurdere opbakningen til forslaget. Efterfølgende blev det klart at De Grønne Pigespejdere ikke kunne bakke op om en fortsættelse af arbejdet. De vurderede ikke, at Spejderne kunne løfte opgaven samtidig med at der skulle være Spejdernes Lejr året inden. Fra de andre korps var der opbakning, men da arbejdsgruppens indstilling var, at der skulle være opbakning fra alle korps for at gå videre, blev den lukket her.

Alligevel ville ideen ikke dø. På det efterfølgende møde i PFD, hvor der blev orienteret om beslutningen, opfordrede Prinsesse Benedikte De Grønne Pigespejdere til at genoverveje beslutningen. Der blev lyttet til Prinsessen og resultatet var, at arbejdsgruppen blev gendannet med det formål at komme igen på Spejdernes sensommermøde i september med et beslutningsoplæg.

For at signalere en fælles forankring i Spejderne, blev mandatet for arbejdsgruppen flyttet fra DSC til Spejderne. Heldigvis havde alle i arbejdsgruppen lyst og mod på at arbejde videre med ideen.

I samarbejde med Spejdernes formænd blev der fastlagt en proces frem mod sensommermødet. Frem til sommerferien kunne alle korps stille skriftlige spørgsmål til Spejderne / arbejdsgruppen som input til beslutningsoplægget. Samtidig fik lederne i de respektive korps tilbudt et besøg fra arbejdsgruppen for dialog om emnet. Alle korps tog imod tilbuddet og De Grønne Pigespejdere sendte en række spørgsmål til afklaring.

I september blev det tid for Spejdernes sensommermøde og igen mødte arbejdsgruppen op med et supplerende oplæg. Der var sat en hel formiddag af til at behandle punktet om verdensjamboreen, men efter et oplæg og en kort diskussion var der ingen tvivl om, at stemningen var positiv, og da der ikke var flere spørgsmål til arbejdsgruppen blev den sendt hjem og Spejderne

fortsatte deres møde.

Hurtigt derefter blev det meldt ud, at Spejderne godkendte arbejdsgruppens indstilling, og det videre arbejde med at få bolden til at rulle lå nu hos Spejderne.

Nu skulle der for alvor arbejdes. Ud over en projektleder fra Spejdernes sekretariat blev der udpeget to frivillige projektledere.

Set i det lange perspektiv, er det en lang proces fra man beslutter sig til at byde på en verdensjamboree og indtil den skal afholdes. De næste vigtige skridt var at detaljere og kvalificere budet jf. retningslinjerne fra WOSM. Sideløbende blev der nedsat et kampagneteam, til at håndtere promoveringen frem til og med afstemningen på verdensjamboreen.

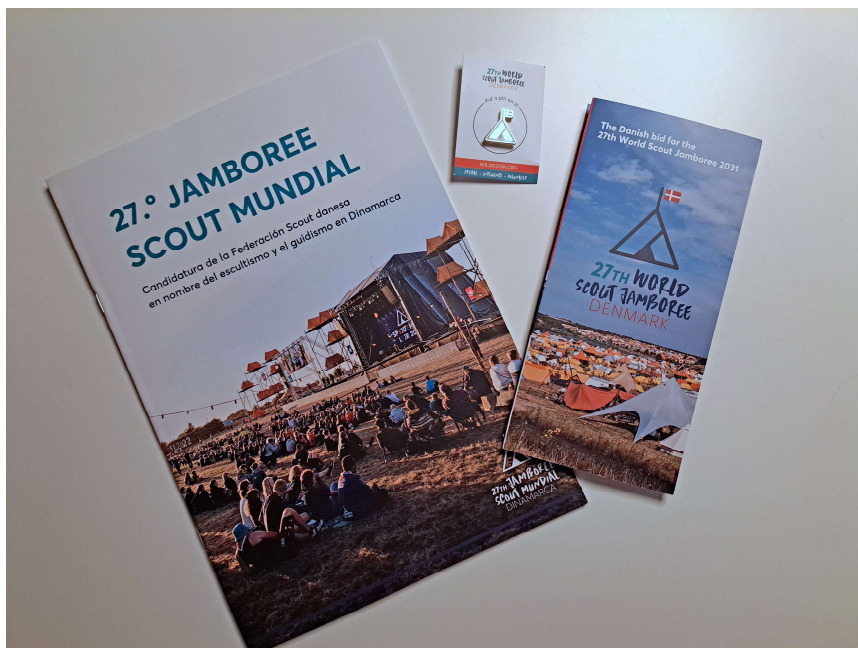
Umiddelbart lyder det måske lige til, men det er en kæmpe opgave at designe konceptet, etablere kanaler og materiale, samt definere en tilgang til, hvordan kampagnen skal føres.

Fra starten var det klart, at Danmark ville føre en ren og fair kampagne, hvor det handlede om at tale eget bud op, uden at tale andre bud ned. Samtidig var fokus på, at skabe relationer frem for at skubbe på for at få stemmer.

Sideløbende med arbejdet med kampagnen var der en helt række formelle opgaver der skulle løses som en del af det at blive officielt godkendt af World Scout Committee som byder. Alle korps skulle igennem en WOSM "GSAT akkreditering", WOSM kom på teknisk besøg, og "bidding book" skulle laves og godkendes af WOSM.

På grund af udfordringerne med verdensjamboreen i Sydkorea udskød World Scout Committee den endelige godkendelse af bydere til verdensjamboreen i 2031, da man ville have muligheden for at stille nye krav. Det betød selvfølgelig længere tid til at gennemføre de formelle aktiviteter, men da man samtidig ikke må starte sin kampagne før man officielt er godkendt som byder, betød det også, at man havde markant kortere tid til at

promovere sit bud - heldigvis var det jo ens for alle.

Som sagt var et hovedprincip i den danske kampagne at prioritere dialog og relationer. Ofte blev en samtale startet med at spørge ind til modpartens oplevelser med verdensjamboreer, hvad var godt, hvad kunne være bedre. Derefter kunne spørgsmålene drejes i retning af, hvad modparten ønskede sig af en verdensjamboree, både personligt, men også for alle deltagerne og de enkelte spejderkorps.

Der blev ligeledes oprettet en kanal, hvor man kunne melde ind, hvilke dialoger man havde haft med spejdere fra andre lande, og hvad ens indtryk var. Det var med til at danne et grundbillede af, hvor Danmark stod.

Efterhånden som verdenskonferencen nærmede sig blev kampagnen intensiveret. Ud over åbne informationsmøder blev der i de sidste måneder op til konferencen rakt ud til alle medlemslandene med et tilbud om et onlinemøde, hvor de kunne få en dialog om verdensjamboreer og det danske bud. De lande der

ikke reagerede fik en opfølgings-e-mail, der åbnede op for et personligt møde på verdenskonferencen.

Endeligt var det tid til verdenskonferencen i 2024. I udstillingsområdet havde Danmark bygget en fantastisk stand. Det var i princippet en lejrplads med bålsted og et gult patruljetelt. Den overskyggede klart standen som modbyderne "Alliancen" havde bygget. Den bestod primært af en stor videoskærm.

På konferencen fik alle i den danske delegation tildelt ca. 6 lande som de skulle kontakte og gå i dialog med. Skruen blev strammet lidt, og vi ville gerne vide, hvilket bud de stemte på. Denne fælles indsats var med til at give et tydeligere billede af, hvor stor opbakningen var.

Som den sidste aktivitet inden afstemningen præsenterede de enkelte bydere deres bud i plenum. Igen slog Danmark "Alliancen" med flere længder. Det kunne tydeligt høres på bifaldet i salen. Oplevelsen rystede tydeligvis "Alliancen" og de satte fuld tryk på lobbyarbejdet.

Vi kunne se på opbakningen, at det gik fremad, men der var stadig store sorte pletter, hvor vi var usikre på, hvad nogle lande ville stemme. Det viste sig dog, at vi ikke behøvede at være nervøse. Det var meget nervepirrende at sidde i plenum da resultatet skulle offentliggøres. Foran det danske bord stod 4-5 fotografer klar til at forevige reaktionen.

Da resultatet lød brød jublen løs. Danmark vandt en jordskreds-sejr med 74% af stemmerne!

De næste par dage gik mange danskere bare og smilede for sig selv mens de modtog et væld af lykønskninger fra alle hjørner af verden.

Hvorfor hedder vi som vi gør?

Forfatter: Nils Wodschow, september 2024

For nylig blev vi på museet stillet spørgsmålet om der har været et mønster for navngivning af troppe/grupper i DDS (gule), DDP og DDS (blå).

1. ABSALON

Med museets liste over samtlige tropsnavne (kaldet gruppenavne fra 1973) og deres oprettelse/navneændring fra 1909 og frem til d.d., er der et fyldestgørende grundlag en analyse.

Alle ca. 3.360 forskellige navne for de ca. 2.000 troppe / grupper har vi groft kategoriseret:

By (1./2./ osv). En tradition helt fra begyndelsen for både DDS og DDP. F. eks. 1. Stenløse. Der kom dog aldrig en 2. Stenløse trop, og det samme gjorde sig gældende i mange andre byer.

Division. Enheder (Rovere, seniorer, ulve, blåmejser), hvor divisionen kunne tilbyde et bredere fællesskab.

Flora/Fauna. F.eks. Lærkerne, Vildgæssene fra Hjalstavik / Oviksfjäll/... (troppe i Vildgæssenes division på Frederiksberg), Birketroppen (Stoholm), Glenterne (Nykøbing F.)

HJÄLSTAVIKEN

Geografi. Hvor en trop/gruppe i et større byområde har præciseret et mindre geografisk område eller et markant sted eller en ø f.eks. Kronborg, Thurø, Skanse (Fredericia), Lillebælt.

Kirke. Mest katolske grupper, men også markante gejstlige personer eller lokale helgener f.eks. Sct. Laurentii (Roskilde), Sct. Norbert (katolsk skole i Vejle, både DDP og DDS) og Sct. Gertrud. Sct. Georg og Sct. Jørgen er med i denne kategori.

Mytologi. Primært nordisk mytologi. Fenris (Helsingør), Fenja (Esbjerg), Odin (Odense), Skjoldmørerne (Farum)

KONG SKJOLD TROP

Navn. S sammensatte navne ved gruppesammenlægning og opfindsomhed i den enkelte trop/gruppe, f.eks. 2. Østerbro Ridder Roland, Stenlænderne (Stenløse), Nybyggerne (Amager), Raket (Roskilde), Soltroppen (Holbæk), Stjernerne (Odense) og alle navne fra Junglebogen.

Skole. DDS (gule) havde i begyndelsen mange skoletrope, administreret af lærere på skolen/kostskolen. F.eks. Forstbrødrene (Bagsværd Kostskole), Vestjysk Kostskole/Gymnasium (Tarm) og ikke mindst Sundby Skole (1./2./3./4.), der endda kortvarigt havde sin egen division.

Person. Typisk "helte" fra lokalområdet, adelspersoner fra egnen og krigere. F.eks. Thøger Larsen (Lemvig), Jeppe Aakjær (Skive), Karen Jeppe (Horsens), Holger Danske (Helsingør)

IVAR HUITFELDT

Royal. Typisk med særlig tilknytning til lokalområdet. F.eks. Frederik den 7. (Kanal ved Løgstør), Esbern Snare (Kalundborg), Thyra Danebod (Aalborg), Leonora Christina (Maribo)

"Spejderne". En nyere trend fra ca. 2006 med få undtagel-

ser. F.eks. AssensSpejderne, Thurøspejderne.

Tambour. Mest en kategori for at kunne fravælge.

Søspejder. Mest en kategori for at fravælge, men ofte med et maritimt navn. F.eks. Fribytterne (Amager), Codan "Codans bølge" (Amager), men også Anders Bille (Stege)

Klan-navn. Et kapitel for sig. Stor fantasi og ofte kort levetid. En af de sjove er Amanita Muscaria "Rød fluesvamp" (Helsingør/Snekkersten)

Bynavnene blev i DDS generelt brugt i bydele i København og de større byer i provinsen. I Aarhus op til 17. Aarhus og i Odense ligeledes op til 17. Odense.

For at blive bemærket i København, kom der tidligt andre navne med afsæt i Rover-enheder f.eks. Birkebeinerne (Norsk langrend's maraton oprettet i 1932).

I DDP nåede man op på 14. København (senere omdøbte til Svaneungerne i Frederikssund). Der synes at være et mere "familiært" sammenhold mellem troppene i DDP, hvor de ofte holdt til i samme tropshus.

MICHAEL JÆRNSKIÆG

Det første person-navn var Poul Asmussen (Kgs. Lyngby). Poul Asmussen gjorde en enorm indsats for 1. Lyngby (oprettet 1911), men han døde af den spanske syge i 1918. Troppen skiftede navn i taknemmelighed for hans indsats.

Herefter kom der lidt efter lidt andre navne end "By-navne". I 1930'erne var der et generelt dyk i spejderaktiviteter og tilsvarende i antal troppe. Både i DDS og DDP. Fra ca. 1940 genopstod gamle troppe mere eller mindre som en fortsættelse. Der synes at være en tendens til at de nye troppe tilføjede et navn til by-navnet hen gennem 1950'erne og 1960'erne. F.eks. 2. Oden-

se Frie Fugle DDP fra 1962.

Helt nye troppe tog typisk ikke-by-navne. I Helsingør DDS blev troppene i begyndelsen af 1930'erne omstruktureret og 1./2./3. Helsingør fik efterhånden nye navne som Kong Erik, Prins Hamlet, Laertes m. fl.

Efter sammenlægningen i 1973 skiftede mange DDP troppe med by-navne i første omgang navn ved at tilføje "piger" efter by-navnet, men ret hurtigt blev det til helt nye navne med geografi, flora/fauna og personnavne.

I Aarup var der 1. Aarup (dreng) og Aarup (piger). 1. Aarup blev til Aarup Fællesgruppe, fordi de begyndte at optage piger og Aarup DDP blev til Aarup piger. Nu er de så lagt sammen til Aarup Spejderne.

Nye strømninger i DDS med afsæt i Køge sendte en navneændringsbølge ud over det blå spejderland. Først Køge Spejderne i 2006 og siden har ca. 90 grupper tilføjet "Spejderne" til By-navnet.

Køge var dog faktisk ikke først med "spejdernavnet", for allerede i 1990 oprettes Kong Fegge Spejderne gruppe (Sejerslev/Erslev) og en sammenlægning i Grenå blev til Kattegatspejderne. Yderligere ca. 8 grupper tilføjede "Spejderne" i perioden 2002-2005.

For virkelig at markere uniformsfarven har en håndfuld DDP/DDS troppe/grupper tilføjet "De blå" gennem tiden. Senest Skovvejens Blå Spejdere (Regstrup).

Historien om navngivning af troppe/grupper kan naturligvis nuanceres, men giver ikke nødvendigvis mere håndfaste strømninger. Der er alt for mange lokale forhold, der har spillet ind ved navngivningerne.

Hvis der dog skal peges på en strømning er det at gruppenavnet

i dag i højere grad skal indikere det geografiske tilhørsforhold og dermed i en moderne form tilbage til starten i 1909-1930, hvor by-navnene var dominerende.

ASSER RIGS I. TROP

EBBE SKJALMSSØN

I^p Øbro Trop

PHØNIX

MAJ TROP

† KARL AF RIISES TROP †

NYBYGGERNE

VALLØE

LØVE TROPEN

